

КЪМ ПРОЕКТА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ
НА НАРЕДБА № 1 ОТ 09.07.2004Г. ЗА МИНИМАЛНИТЕ РАЗМЕРИ НА
АДВОКАТСКИТЕ ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ

МОТИВИ:

Наредба №1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения е приета на 09.07.2004г. През периода на действието ѝ съществено се промени законодателството на Република България, както и правото на Европейския съюз чрез приемането на редица нови закони, уреждащи материята от различни области на обществения живот. Значително се промениха и социално-икономическите отношения в страната, пазара на труда и неговото заплащане. При приемането на Наредба №1 минималната работна заплата в страната е 120 лева, към последното изменение на наредбата от 2014г. МРЗ е 340 лева, докато към настоящия момент същата е 420 лева. Измененията в наредбата разширяват критериите за определяне на възнаграждението и целят постигане на баланс между труд и възнаграждение, както и отчитане на инфлационните процеси, нарастването доходите на населението и увеличаването размера на минималната работна заплата, което от своя страна води ежегодно до повишаване максималния осигурителен доход за страната и увеличаване данъчната/осигурителна тежест на самоосигуряващите се лица, към която категория спадат и адвокатите.

За дванадесетте години на действие на наредбата се проявиха редица непълноти в нея, водещи до необходимостта от прецизирането и допълването ѝ. Тази необходимост е свързана с обществената обстановка и новите социални условия, приемането на закони в т.ч. значителен по брой актове на Европейската общност, уреждащи изцяло нова материя, които съответно повишиха изискванията към професията на адвокатите и задълженията, с които обществото ги натоварва. Приемането на нови и съществените изменения на процесуалните закони също предполагат адекватна регламентация и възнаграждение на упражняването на адвокатската дейност.

От приемането на Наредба №1/2004г. бяха извършени три промени. Те бяха наложени от новите обществени, социални и икономически условия и изпълниха изцяло или частично поставените с тях цели. Съответно новите условия изискват усъвършенстване или допълване на действащата правна уредба. Именно това са причините за внасянето на този проект (чл. 28, ал. 2, т. 1 ЗНА). Същевременно със съвсем малки изключения са извършвани промени в размерите на съществуващи възнаграждения, които не са били коригирани при последното изменение на наредбата от м.февруари 2014г.

Предлаганите промени са важни, но не са многобройни, което обуславя въвеждането им чрез изменение и допълнение на действащата Наредба №1/2004г. В проекта се доразвиват принципите, целите и начините на определяне на минималните адвокатски възнаграждения, залегнали още първоначалната редакция на наредбата. Предлаганите изменения и допълнения са съобразени с решенията на Съда на Европейския съюз в Люксембург с оглед задължителните норми на Договора за функциониране на Европейския съюз /ДФЕС/ по въпроси, свързани с аналогични нормативни актове на други страни-членки на ЕС. Съобразени са становищата и предложенията на отделните адвокатски колегии и отделни адвокати в страната. Взети са предвид и становищата на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд по дела, отнасящи се до отделни текстове от наредбата.

ЦЕЛИ:

Основната цел на проекта (чл. 28, ал. 2, т. 2 ЗНА) и на наредбата като цяло е да въведе предвидимост на пазара на адвокатските услуги. Предвидимостта в случая се състои във възможността на клиента предварително да получи информация за разходите, свързани с ангажирането на адвокатска защита за защита на гарантирани му от закона права и интереси. Особено важна е тази предвидимост в случаите, когато по делата се назначава особен представител от съда (чл.47, ал.6, чл.48, ал.2 и чл.430 от ГПК). Това е така и с оглед възприетото в т.6 на ТР №6/2012г. на Върховния касационен съд, че

определянето на възнаграждението на особения представител следва да става по реда на Наредба №1/2004г. на ВАДвС.

Друга цел на проекта е да съобрази правната уредба с обективното развитие на българското общество, социално-икономическите отношения в страната и настъпилите изменения в националното и общностно законодателство. Това изисква да се добавят нови видове дейности, да се детайлизират и допълнят възнагражденията за някои от съществуващите дейности.

Следваща цел на проекта е минималните адвокатски възнаграждения да гарантират достойнството на адвокатската професия. Адвокатската дейност, съответно нейното възмездяване не следва да се разглежда само от финасова гледна точка. Прекомерното намаляване на адвокатските възнаграждения, би могло да доведе до деформация на пазара на адвокатските услуги. Ниската цена не винаги гарантира добро качество на предоставения интелектуален продукт. Внимателно е търсен баланса между финансовите възможности на клиентите и стойността на адвокатската дейност, в размер позволяващ качествено изпълнение на многобройните възложени с Конституцията и закона задължения за адвоката и гарантиране на правата на гражданите.

Не на последно място с наличието на подробно разписани възнаграждения за определен вид адвокатски дейности, се избягва възможността от създаването на вредни практики в различните съдилища в страната при определяне на адвокатски възнаграждения по субективни и неясни критерии, създаващи впечатление за нерегламентирани взаимоотношения между магистрати и адвокати.

I. С цел обхващане на новите видове дейности, възникнали поради промени на нормативната уредба, както и на невключени до момента в наредбата дейности, се добавиха нови разпоредби:

1. Включени бяха нови дейности, които до момента не бяха намерили отражение в наредбата, като: действия на адвоката, ангажиран да представлява и защитава клиента си в процедура по медиация, както и по

изготвяне на споразумение, постигнато в процедура по медиация, в която адвоката не е участвал; изготвяне на искова молба, без участие на адвоката в съдебно производство; процесуално представителство, защита и съдействие по дела за поставяне под запрещение, производства по Търговския закон по иск на съдружник/акционер, по дела по Закона за Българските документи за самоличност и по Закона за подпомагане на земеделските производители. Предвидиха се възнаграждения за процесуално представителство, защита и съдействие по специфични иски по чл.75, 76 и 108 ЗС, както и по дела за съществуване, за унищожаване или за разваляне на договори и за сключване на окончателен договор, с предмет вещни права върху недвижими имоти, за изготвяне на жалби до Европейския съд по правата на човека в Страсбург и за изготвяне на преюдициални запитвания до Съда на ЕС в Люксембург без явяване в съдебно заседание, за изготвяне на възражение пред контролиращ орган или жалба до съд по финансови корекции по проекти, свързани с разходване на европейски средства или оперативни програми.

2. С оглед значителния брой дела през последните години по Закона за убежището и бежанците, както и с оглед очакваното им увеличение вследствие рязко увеличения бежански поток през Република България, се предвидиха конкретни възнаграждения за процесуално представителство, защита и съдействие по този вид дела.

3. С оглед спецификата на делата по делба, се предвиди минимално възнаграждение за всяка от фазите на делбеното производство.

4. С оглед ниската стойност на земеделските земи в страната, се предвидиха значително по-ниски адвокатски възнаграждения при дела за делба с предмет само земеделски земи, което е проявление на ясно осъзнатите от нас обществени функции на адвокатурата.

5. Предвидиха се изцяло нови текстове, свързани с предоставените на адвоката права да заверява преписи от документи, предоставени му във връзка или по повод защитата на правата и законните интереси на негов клиент по чл.32 от Закона за адвокатурата. Съгласно чл.36 от Закона за адвокатурата адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на възнаграждение за

своя труд. Преглеждането на копия от документи, сверяването на съдържанието и на останалите реквизити в тях с това на представените от клиента оригинали, без съмнение е полагане на труд от адвоката. Същевременно всеки адвокат носи отговорност пред клиентите си, пред съда или пред органа, пред който представя заверени преписи от документи и книжа във връзка или по повод поетата от адвоката защита на правата и интересите на клиентите си. Принципът на възмездяване на труда по заверка на преписи от документи се прилага аналогично и при всички държавни и общински органи, в т.ч. и при нотариусите и капитаните на кораби, извършващи подобна дейност. Заверката на преписи от книжа и документи е дейност, която ангажира квалификацията, времето и отговорността на всеки адвокат, който я извършва, поради което следва да бъде заплатена, освен в случаите по чл.38 от Закона за адвокатурата. Същевременно следва ясно да се подчертае, че предвиждането на възнаграждение за заверка на преписи от документи и книжа не пречатства достъпа на гражданите и юридическите лица до квалифицирана правна помощ и не ги ограничава във възможността сами или чрез лица, натоварени от държавата с удостоверителни функции, да заверяват преписи от документите и книжата. Предвиденото възнаграждение е дължимо само при ангажиране на труда и отговорността на адвоката със заверката на книжа и документи.

6. С новия § 26 от допълнителните разпоредби за първи път от приемането на наредбата се създаде изцяло нова уредба, предвиждаща при договаряне с клиенти юридически лица - болници, социални домове за деца, за възрастни хора или за хора с увреждания, с преобладаващо обществено финансиране, които в кръга на своята дейност обслужват неограничен обществен интерес, адвокатът, съответно адвокатският съвет при условията на чл.36, ал.3 от Закона за адвокатурата да може да договаря възнаграждения под определения в наредбата минимум за конкретен вид работа, но не по-малко от ¼ от него. Горната възможност е изцяло съобразена с обществените функции, възложени на адвокатурата и ролята и в правовата държава. По този начин българската адвокатура ще отговори на високите обществени очаквания и ще подпомогне финансово определен кръг субекти, осъществяващи дейност в неограничен

обществен интерес с преобладаващо обществено финансиране.

II. С цел по-голяма прецизност на уредените в наредбата случаи и дейности, се извърши конкретизация на съществуващи в настоящата редакция текстове, както следва:

1. С предлагания проект се конкретизира, че възнагражденията за процесуално представителство се дължат за всяка инстанция, включително и при връщане на делото за ново разглеждане, което отговаря на същността на раздел III „Възнаграждения по граждански и административни дела за една инстанция“ и на раздел III „Възнаграждения по граждански и административни дела за една инстанция“.

2. Изрично се посочи, че за процесуално представителство, защита и съдействие по граждански дела възнагражденията се определят съобразно вида и броя на предявените искове, за всеки един от тях поотделно. Този подход при определяне на възнагражденията е изцяло съобразен с подхода, възприет в Гражданско процесуалния кодекс.

3. По наказателните дела в случаите на процесуално представителство, защита и съдействие на подсъдимия, частния тъжител или частния обвинител по няколко обвинения, както и при защита на повече от едно лице, се предвиди завишено възнаграждение в съответствие с по-големия обем от дейности, извършвани от адвоката в посочените случаи.

4. В изпълнение на обществената функция на адвокатурата се намали базата, върху която се изчислява възнаграждението при изготвяне на жалба срещу наказателно постановление без явяване в съдебно заседание, като по този начин адвокатското възнаграждение се намалява наполовина.

5. Възнагражденията за писмена консултация, молби и откази от българско гражданство, учредяване, регистриране и вписване на промени в Търговския регистър относно кооперативно сдружение, фондации и сдружения с нестопанска цел, за процесуално представителство при дела по Кодекса за социално осигуряване, по глава XI от Закона за обществените поръчки, както и в производства по чл. 127, 127а и 128, глава IX, глава X и глава XI (ЮБ) от Семейния кодекс, бяха детайлизирани и съобразени с действителния обем от

дейности, които адвоката следва да извърши в конкретния случай.

6. С оглед на конкретните дейности, се детайлизираха възнагражденията в производството по несъстоятелност.

7. По-прецизно бяха определени възнагражденията по граждански дела в чл.7, ал.2 от наредбата, като се създадоха нови т.5-8, при което постигнатия краен ефект води до намаляване на абсолютната стойност на адвокатското възнаграждение при делата с интерес над 100 000 лева.

8. Предвиди се отделна хипотеза, съответно възнаграждение за изготвяне на молба за предявяване на вземане, както и за изготвяне на възражение против предявено или прието вземане в производство по несъстоятелност без процесуално представителство. По този начин дължимите до момента възнаграждения в посочените случаи се намаляват на половина, което отново е проявление на обществената функция на адвокатурата.

За прилагането на предлагания проект за изменение и допълнение на Наредба №1/2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения няма да бъдат необходими нови обществени финансови средства и други ресурси (чл. 28, ал. 2, т. 3 ЗНА). Той няма да окаже нито пряко, нито косвено въздействие върху държавния бюджет.

Очакваните от приемането на предложението законопроект резултати (чл.28, ал. 2, т. 4 ЗНА) са още по-добра предвидимост на адвокатските възнаграждения и възможността на клиентите да се запознаят с тях преди предприемането на съответните действия, въвеждане на още по-справедливи и обосновани критерии за определяне на адвокатското възнаграждение, както и още по-точно и справедливо възмездяване на адвокатския труд. Основен резултат ще бъде намаляването на финансовата тежест върху клиентите, особено върху клиентите юридически лица - болници, социални домове за деца, за възрастни хора или за хора с увреждания, с преобладаващо обществено финансиране, при които за първи път от приемането на наредбата се предвижда възможност за намаляване на адвокатското възнаграждение под предвидения минимум.

Това ще допринесе за по-ефективно упражняване на правото на гражданите и юридическите лица на защита и ще съдейства за повишаване на ефективността на правораздавателната дейност.

Проектът е съобразен с релевантното право на Европейския съюз, Договора за функциониране на ЕС и практиката на Съда на Европейския съюз, в частност с Директива 77/249/ЕИО на Съвета на Европа от 22 март 1977 г. за облекчаване на ефективното упражняване от адвокатите на свободата да се оказват правни услуги, Директива 98/5/ЕО на Европейския парламент и на Съвета на Европа от 16 февруари 1998 г. за облекчаване на постоянното упражняване на адвокатската професия в страна членка, различна от тази, в която е придобита квалификацията, с Хартата на основните права на Европейския съюз, както и с Етичния кодекс на ССВЕ /Съюз на адвокатурите и правните общества в Европа/.

Проектът е съгласуван с органите на адвокатурата чрез обсъждането му от Адвокатските съвети на адвокатските колегии и отделни адвокати и национални конференции на адвокатите с представители на всички колегии (чл. 27 ЗНА), както и във Висшия адвокатски съвет. Обсъждането на предложените изменения се осъществи при широка публичност и възможност на всеки адвокат да се запознае и изрази мнение по предлаганите промени чрез публикуването му на Интернет страницата на Висшия адвокатски съвет (чл. 26, ал. 2 ЗНА).

МОТИВИТЕ СА ПРИЕТИ В ЗАСЕДАНИЕ НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ, ПРОВЕДЕНО НА 16.09.2016 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА

